

Paraules

per a vuit espais

Presentació

A Granollers per primavera floreixen paraules.

Paraules sinceres, curioses, emocionades, de descoberta, de memòria, de records; paraules de vida, paraules d'amor...

Paraules per a vuit espais, paraules de nois i noies que ens evoquen espais, racons, històries de la ciutat, acolorint-la amb imatges i sensacions.

Vuit espais de Granollers que esclaten amb tota la força del que els és propi, un patrimoni de la ciutat que aquests joves han fet seu en aquests escrits i que fan nostre amb la seva lectura, amb la seva mirada.

Unes mirades fresques que esquitxen el territori de la ciutat marcant un recorregut conegut i proper però que esdevé un altre amb les vivències que d'aquests indrets ens ofereixen la Kati, en Marc, l'Àlícia, la Sònia, en Quico, la Yasmine i la resta de joves que participen en aquesta edició.

Des d'aquestes pàgines podem percebre una ciutat plena de vida, GAUDIM-LA!!!

Josep Mayoral i Antigas
Alcalde de Granollers

Pietat Sanjuán Trujillo
Regidora d'Educació

Índex

- 7. Casa de Cultura Sant Francesc
- 11. Capella dels Sants Metges
- 19. Refugi de la plaça de Can Sínia (plaça de Maluquer i Salvador)
- 23. Masia de les Tres Torres

- 27. Edifici dels Mossos d'Esquadra
- 31. Plaça de la Llibertat
- 33. Església dels Franciscans
- 35. Plaça de les Hortes

Casa de Cultura Sant Francesc

Ja falta poc, estem a punt d'arribar a la Casa de Cultura Sant Francesc, aquest espai que fa cantonada amb el carrer de Corró i amb el d'Antoni Espí i Grau.

Des d'aquí, ja podem veure la façana que dóna al carrer de Corró, amb aquesta immensa porta de fusta envoltada per un arc que tants records em porta. Si alcem una mica la vista per la paret de color beix, podrem observar unes finestres antigues, de pedra, petites i altes, que sembla que vulguin fugir de la gent que passa pel carrer i acostar-se una mica més al campanar que corona aquesta construcció.

El segle XVI, aquest edifici havia estat un convent i es deia Sant Francesc, però l'any 1956 el van reformar i, a l'actualitat, és la seu de la fundació Pere Maspons i Camarasa.

Encara me'n recordo, de la primera vegada que vaig visitar la Casa de Cultura Sant Francesc. Recordo la petita porta d'entrada que donava pas al vestíbul i que, des d'aquí, podies passar a la sala principal, rectangular i grandiosa, o bé endinsar-te per un passadís llarg i prim que et portava fins als lavabos. També hi havia unes escales que conduïen al primer pis, on es trobava la seu de la fundació.

Jo era allà per escoltar el meu primer concert d'Amics de la Unió. L'ambient era espectacular: nens i nenes anant d'un lloc cap a un altre; mares i pares començant a asseure's a les cadires preparades enmig de la sala. Em vaig quedar mirant les impressionants arcades que hi havia a banda i banda de la part central, fins que al final els meus pares em van dir que m'assegués a la cadira situada davant de l'imponent escenari que hi havia al fons de tot.

Des del seient veia les cares dels pares preocupats pels seus fills, els professors parlant amb els seus alumnes abans que sortissin a l'escenari i tot l'aldarull que hi havia

en general. Els alumnes sortien a tocar, òbviament, amb cara de vergonya, i, en acabar, tots anaven disparats cap al mestre per preguntar-li si ho havien fet bé. Al final del concert tots van fer una reverència, i el públic es va posar dempeus i va aplaudir i cridar el nom dels seus fills.

Aquesta experiència no l'oblidaré mai, i és per això que aquest edifici és un dels meus preferits de tot Granollers.

Pau Folch Gómez

Fa un parell de dies vaig anar amb la meua àvia a la Casa de Cultura Sant Francesc a veure-hi un espectacle de teatre. Tenia curiositat per aquell lloc. Tot ell era estrany. De camí cap a casa, l'àvia me'n va explicar la història.

Es veu que molt antigament era un convent. L'església era de planta rectangular amb una sola nau sense creuer, absis pla, quatre capelles i una torre campanar de planta quadrada. Les façanes eren de paredat arrebossat. Els portals, un a cada façana i amb columnes estirades amb capitells.

Vaig poder observar que davant de la porta del carrer d'Espí i Grau de la Casa de Cultura Sant Francesc hi ha la Biblioteca de Can Pedrals, i l'escola Pereanton, al costat. Per l'altre cantó, en el carrer de Corró, hi ha el "Jijonero". Són uns carrers pels quals hi ha molt ambient, amb moltes persones que hi passegen.

La Casa de Cultura Sant Francesc és un lloc molt bonic i encisador per anar-hi a veure un espectacle.

Maria del Pla Viure

Sempre havia tingut ganes d'entrar en aquella sala. Quan sortia de la biblioteca, passava pel davant d'aquell espai i cada vegada em feia la mateixa pregunta: "Què era allò?" Un dia la porta estava oberta i, era tan gran la curiositat que tenia, que hi vaig treure el cap i vaig veure que hi havia un grup de més o menys quaranta persones que cantaven mentre un director dirigia. Em vaig ficar a dintre sense fer soroll i vaig restar quieta al fons de la sala. Una sensació estranya i agradable em va envair.

Vaig quedar parada sense saber com reaccionar; pel que semblava, aquell lloc m'era familiar, com si alguna vegada hi hagués estat. Després d'una estona, em vaig adonar que s'havia fet tard i que havia de tornar a casa perquè, si no, la mare es preocuparia. Quan vaig arribar-hi, vaig comentar el dia amb la mare i li vaig explicar l'aventura que havia viscut. Ella em va dir que no hi tornés perquè allò no era correcte i em podrien renyar per entrar-hi sense permís. Però si us haig de ser sincers no li vaig fer cas, ja que a mi el que m'interessava era satisfer aquella curiositat i saber per què em resultava tan familiar aquell lloc. Així que a l'endemà hi vaig tornar.

Aquella vegada tampoc ho vaig descobrir i, quan sortia, vaig sentir un nen que li deia a la seva mare: "Diumenge anirem al teatre?" Llavors vaig reaccionar: l'àvia m'hi portava cada diumenge, la veritat és que quasi no me'n recordava, devia tenir uns dos anys. Un munt d'imatges i records van desfilar pel meu cap en un moment. No sé quanta estona vaig estar aturada, recordant altres temps, però no em vaig moure fins que un amic em va tocar l'espatlla i va dir: "Què fas aquí?"

Maria Estirado Reyes

Estava caminant tranquil·lament per la ciutat de Granollers. Em trobava en un carrer molt ample, amb botigues a banda i banda, però no hi havia gaires persones, ja que era hora de treballar. Vaig tornar a l'esquerra i em vaig trobar en una placeta. Hi havia una biblioteca i un petit carrer que hi donava amb una escola i la porta del darrere del que semblava una mena d'auditori. Vaig entrar-hi i em vaig quedar bocabadat del que hi vaig veure.

Em trobava en un espai confortable i amb poca il·luminació. Hi havia columnes fetes de roques que semblaven velles a banda i banda i un escenari no gaire gran. Després em vaig dirigir cap a l'escenari i vaig pujar-hi. La tarima estava feta de fusta, i grinyolava a cada passa que feia. El trepig ressonava i feia molt d'eco, ja que no hi havia res ni ningú a la sala. De sobte, una veu em va parlar. Vaig mirar a totes bandes i vaig veure un home gran. Em va dir:

–Hola, busques alguna cosa?

–No, però he entrat aquí per casualitat i m'he quedat fascinat amb aquest lloc. En voldria saber alguna cosa. Tu em podries informar?

Sí. Aquest espai es diu sala Sant Francesc. Es fa servir normalment com a teatre i hi vénen nois i noies de totes les escoles de Granollers. En aquest escenari s'han representat peces com la Caputxeta Vermella, el Gat amb Botes i moltes més representacions per a nenes i nenes. Aquí també vénen joves de l'ESO per veure representacions més apropiades per a la seva edat i s'hi fan xerrades. També activitats per a adults i concerts. Ara me n'he d'anar perquè en pocs minuts arribaran uns alumnes de primària per veure una obra de teatre, però tu, si vols, et pots quedar.

Al cap d'uns minuts, vaig sentir com la porta s'obria i entrava molta gent. Uns vint-i-cinc o trenta nens i nenes

que devien tenir sis o set anys van aparèixer i seguieren al terra. Tots estaven contents perquè volien veure la representació. Tothom estava molt il·lusionat.

Sense que ningú se n'adonés, vaig sortir per la porta principal. Aquí hi havia una petita escala i a l'esquerra una font per beure aigua. Després vaig continuar caminant pensant que mai m'oblidaria d'aquell lloc tan meravellós.

Maria Martín Gallego

La sala Sant Francesc és un dels llocs on passo més hores al llarg de la setmana, a part de l'escola i casa meva, ja que hi faig música. Per aquest motiu, és un dels indrets de Granollers que em porta més records.

Recordo que hi anava a tocar el violí i que tota la família em venia a escoltar, me'n recordo de quan anava amb les amigues a escoltar com cantaven els petits, quan vaig anar a fer les proves per entrar al Cor Infantil Amics de la Unió, recordo totes les amistats que hi he fet... Però avui és divendres 31 de desembre de 2010 i ja fa molts dies que no hi vaig, ja que està en obres.

Espero que, quan tornem a assajar-hi, les obres no l'hagin canviat gaire, perquè la sala Sant Francesc, sense l'escenari que grinyola, sense les seves parets amb la pintura que cau, sense els llums dels camerinos, sense les escales per on quèiem i rèiem tots, sense l'entrada, en què tots teníem por quan no hi havia llum, sense les portes que hi havia amagades, sense els passadissos secrets que teníem per anar al lavabo... ja no serà la mateixa.

Laura López Guardado

Tinc fred. Estic sola. Aïllada al mig d'una sala fosca a causa de la poca claror que arriba de l'exterior. Sóc actriu. Em dedico a representar obres de teatre per a nens d'aquesta ciutat, Granollers. Em considero molt afortunada per dos motius. El primer: puc fer teatre, un somni que m'havia perseguit des de la infantesa. El segon: treballo en un dels llocs que més sentiments em desperta: la sala Sant Francesc.

Antigament, els cants de glòria a Déu hi eren sempre presents. Era una església coneguda amb el nom de Sant Francesc de Paula. I quina sort que va tenir! Va estar a punt de desaparèixer, de fondre's. Una plaça estava impacient per substituir-la. Ho hauria aconseguit si un grup de persones no hi haguessin lluitat fins a arribar a la victòria.

I que maca va quedar! Li van posar una bona disfressa. Amb un centenar de butaques, la platea, un petit cor i, sens dubte, l'escenari, ja estava a punt per estrenar-se. *El Canto del Cisne* va ser la primera obra que s'hi va representar. Al cap d'un temps, es va voler arribar més lluny. Podria convertir-se en un teatre. La disfressa, és clar, havia de ser diferent. Hauria pogut tenir un escenari més gran i majestuós; hauria pogut incloure-hi unes còmodes grades al darrere. El terra hauria pogut estar folrat d'una moqueta elegant i immenses cortines vermelles de lona haurien pogut penjar del sostre. Tot això hauria pogut ser així, però no ho va ser. Foren diversos els motius que ho van impedir.

Ara mateix està fosca, silenciosa, apagada. Està descansant, recuperant forces per tal que demà tingui energia. Força com la que ha tingut sempre des que existeix. Actualment, la sala no és tan sols un conjunt de parets altes, sostre amb llums penjants i un escenari elevat. Encara hi ha molt més, elements molt més importants. No estan enganxats a les parets, o darrere

la porta principal, ni sobre la tarima, ni a les altes columnes...

Veus juganeres i enjogassades, notes musicals; el ressò de la música que sonava en les lliçons de l'escola; els moviments i els arguments de totes les obres de teatre infantil; la imatge de l'enxaneta dels castellers aixecant el braç ben amunt; molta gent ballant danses de tots els estils; les ganes de trobar-se, de compartir alguna cosa amb els altres; la il·lusió d'aconseguir un objectiu, tots junts; l'esforç per millorar cada dia més i més. Tots aquests, i molts més, són els ingredients que han estat necessaris per a la construcció de la història de la sala. Per bastir un somni en què la cultura popular catalana sempre és present. Un somni de país que, sense ni adonar-nos-en, es fa realitat dia rere dia.

Mariona Camats Torrents

Capella dels Sants Metges

Avui és diumenge i, com cada setmana, els veïns del barri vénen a visitar-me per fer-hi la missa.

En aquesta església, la meva figura va ser cremada durant la guerra juntament amb la del meu germà: sant Damià. Tot no es va acabar amb el conflicte bèl·lic, perquè els creients, tan amables ells, ens varen tornar a fer: ens representaren mitjançant unes petites estàtues perquè no ens oblidessin. Això, però, no va ser l'única cosa que els cristians varen fer al meu petit habitatge: també renovaren la capella i la varen decorar amb colors llisos. Ara a la paret on som tots dos germans ja no hi ha les pintures decorades amb els moments que vàrem viure. Ara només hi ha el color blanc que fa ressaltar la nostra imatge. Des d'aquesta alçada podem veure com els habitants del barri escolten la missa, resen per nosaltres i porten espelmes per demanar ajuda a la Mare de Déu. Al meu davant, on se situa la porta, puc veure com algunes figures de cera pengen de les parets; com gent porta fotografies, radiografies i fins i tot una clau que una nena es va empassar. Tots aquests elements ens demostren la fe que tenen en nosaltres: sant Damià i sant Cosme.

La campana ja està tocant: ens avisa que un nou nadó ha arribat a la ciutat.

El dia del nostre sant les autoritats donen permís per tallar el carrer perquè tota la gent pugui escoltar la missa especial que s'hi fa. En aquell moment, tornen a fer tocar la campana, però per un altre motiu: ara és per avisar a tot el veïnat que la missa començarà.

Etna Suplà Tornabell

Andrea Raya Conesa

Avui ja tinc vuitanta anys i em trobo explicant la història d'aquest oratori a uns estudiants: alguns, interessats en el tema; altres, avorrits, i uns altres que l'observen amb curiositat.

La conec des que sóc petita. Diuen que fou construïda en homenatge a Sant Cosme i Sant Damià. Aquestes dues persones. Aquests dos germans feren un seguit de miracles; més tard moriren decapitats.

Darrere meu, on es troba l'altar, recordo que hi havia il·lustrades a la paret diferents escenes de la vida dels dos sants, però ara ja no hi són. De cop i volta, em trasllado al passat. Quan tenia uns vuit anys i estava al carrer jugant amb els meus amics, de cop, s'escoltava la campana. Tots els nens del barri anàvem corrents a la capella: repartien caramels, ja que havia nascut un nou infant. Allò era una alegria per a nosaltres.

És interessant això: aquests nois mostren un interès especial per un element de l'oratori: una taula de fusta que hi ha amb figures de parts del cos penjant. Els explico que hi havia gent que venia a demanar sort, a implorar que li curessin alguna malaltia; per exemple, si li feia mal la cama, en portava una de cera i la penjava allà.

Més tard pugem a la part de dalt de la capella per una escala de cargol petita i estreta. Els nois tenen la possibilitat de fer sonar aquella antiga campana.

Em sento malenconiosa, aquella infantesa fa molts anys que m'ha abandonat. Ara m'he tornat una dona gran enyorada del passat.

Kati Lunina

És dijous. Em trobo davant d'un edifici antic del carrer de Corró, una capella. L'observo de dalt a baix, no hi trobo res d'especial.

Quan hi entro, m'assec al banc més proper de la sortida, desitjant que passi el temps ràpidament. Comencen a explicar-nos-en la història. Llavors, un corrent d'aire calent passa pel meu cos. Sorgeixen en mi les ganes d'aprendre més sobre el lloc, de conèixer-ne cada racó, cada història que hi passà temps enllà.

Me la imagino, imagino la gent asseguda en aquells bancs de fusta, escoltant el capellà, que fa missa en l'altar de cinc creus, una a cada costat i, finalment, una al mig.

Ens n'expliquen moltes anècdotes, però dues em van impressionar. La primera és que la gent hi penjava objectes de cera amb forma de peus, mans, cors, caps, etc., per demanar curar el mal d'un familiar. La segona fou que, quan naixia un infant, la família anava a la capella i tocava la campana que, per cert, va ser feta pels veïns del carrer.

Al final de la visita, ens van guiar per unes escales de cargol de fusta. En arribar al final, em trobava a la part superior de l'interior de l'edifici. Allà em va cridar l'atenció una corda. M'hi vaig apropar i la vaig estirar cap avall. Era la campana! Aquella campana que la gent tocava quan naixia algun nadó... Em va fer molta il·lusió fer-la sonar.

Arriba l'hora d'abandonar la capella. En surto lentament, mirant per últim cop tots els detalls que la formen. Potser mai tornaré a veure-la...

Me'n faig creus de com varen morir els dos germans als quals la van dedicar. Torturats i cremats..., quin final més tràgic!

Michelle Domínguez Martín

Avegades em sento sola. Us preguntareu com un edifici tan antic es pot trobar sol. Bé, em presento: sóc la capella dels Sants Metges, dedicada als sants Cosme i Damià, dos germans de Turquia, que molts segles enrere, molt abans que vosaltres nasquéssiu, es dedicaven a guarir els homes i les dones sense demanar res a canvi.

Tornant al tema principal, em sento sola pel simple fet que sóc visitada només en una època de l'any. Però, en aquelles setmanes en què els diumenges fan la missa i la capella s'omple de gent, sóc l'edifici més feliç del món. M'agrada que encenguin espelmes dintre meu i resin per treure's un mal, tenir més salut, més feina i, sobretot, les encenen per tenir més diners. Anys enrere, la gent solia portar parts del cos de cera: creien que, si els feia mal un peu, el portaven a la missa i el deixaven allà, els dos Sants Metges els curarien el seu dolor. Encara les guardo, aquelles peces de cera; si veniu a visitar-me les podreu veure penjades a les parets.

Teniu ganes de saber com sóc, oi? Bé, la veritat és que sóc petita i per entrar tinc una porta gegant tota de fusta. La meva façana és molt llarga i estreta i està pintada de dos colors, un de gris i un altre de marró fluix. En entrar hi tinc uns quants bancs per seure. Les parets estan decorades amb quadres, alguns amb fotografies dels primers anys. L'altar consta d'una taula de pedra i un crucifix de Jesús penjat al damunt. Al final d'aquest, hi ha els dos sants Cosme i Damià col·locats a la paret. Al costat de la porta tinc una escala per pujar al segon pis, on hi ha una campana. M'encanta que la toquin perquè em fa pessigolles. Sempre recordaré la primera boda que van fer dintre meu, va ser una sensació nova i em va encantar.

He de dir que quan vénen les escoles a visitar-me

m'ho passo realment bé. Segur que us heu quedat amb les ganes de visitar-me: doncs no dubteu a venir-me a veure els diumenges des del setembre fins al novembre.

Alicia Martínez Horna

Darrere el portal que es camufla entre les façanes del carrer, s'hi amaga un magatzem d'esperança.

Si deixem que una petita font de llum reveli cada detall d'aquest indret, podrem arribar a descobrir les ombres que hi regnen.

A l'espai que queda entre les fileres de bancs, hi neix un camí que convida a arribar a l'altar, acompanyat de quatre llums que, penjant del sostre, guarden la capella tranquil·lament.

Un cargol metàl·lic em porta fins a una galeria. Allà hi ha una corda lligada a una campana que demana ser masegada perquè pugui cantar fort i clar.

Aquí a dins el silenci crida, i el no-res ocupa tot l'espai. Refugiada per les quatre parets, em recolzo a l'ombra de la tranquil·litat tot tancant la porta i no deixant entrar ni una espurna de llum.

Sònia Brú Pujol

La capella dels Sants Metges, única: un petit oratori que ha arribat a congregar moltes persones i que ha ajudat a resoldre malalties i mals al llarg de molts anys. Aquest indret es diu així perquè aquests dos sants, Cosme i Damià, eren metges i curaven la gent.

Encara que sigui molt petita, s'hi poden celebrar casaments, bateigs... Només cal demanar que l'obrin i, fins i tot, es pot tallar el carrer al trànsit perquè hi càpiguen més persones.

Potser ara ja no sembla tan bonica com abans, quan tenia les parets plenes d'il·lustracions, però, en el fons, continua sent la mateixa, amb els murs blancs. La seva història serà recordada sempre per aquells que la coneixen.

Anava caminant un dia i vaig sentir unes campanades que em van cridar l'atenció. Vaig seguir-ne el so per un carreró estret fins a arribar a una petita capella. Em vaig quedar parada just al davant i la vaig contemplar per primera vegada. Em vaig fixar en un cartell que hi havia dalt de la porta, hi posava: Capella de Sants Metges. Hi vaig entrar sense pensar-m'ho dues vegades. No hi havia ningú. Llavors em vaig espantar en veure que, a l'esquerra, hi havia cames, braços, peus, orelles..., moltes parts del cos de plàstic penjades a la paret. Vaig entendre que eren "promeses" que la gent havia fet als sants feia molt de temps.

Vaig mirar a la dreta, hi havia uns quadres, segurament representaven com era abans la capella. També hi havia una escala de cargol que duia a la part de dalt, al campanar, i que semblava difícil de pujar. Ara sí, vaig mirar cap endavant: hi havia uns cinc bancs de fusta a cada costat, seguits, l'un darrere l'altre. Les parets eren blanques i semblaven pintades de feia molt de temps. Em vaig dirigir silenciosament cap a l'altar. Vaig aturar-m'hi per contemplar les pedres que feien de taula i els

dos sants del darrere: sant Cosme i sant Damià. Em vaig quedar durant una estona asseguda en un dels bancs. Uns minuts més tard, vaig pensar que ja era hora de tornar cap a casa.

Andrea Raya Conesa

Alicia Martínez Horna

Paraules per a vuit espais

Andrea Raya Conesa

Mariona Lasus

Em dic capella dels Sants Metges, tinc un munt d'anys i visc al carrer de Corró, cap amunt, exactament al 114.

Em van batejar amb aquest nom en honor als sants que havien estat metges: sant Cosme i sant Damià.

Ja fa un temps que estic situada pujant a mà dreta, però molts anys enrere tenia una arcada que travessava el carrer de Corró.

A l'entorn de les capelles de Granollers se celebraven les festivitats del sant titular amb els sants del barri, dels quals el més anomenat era jo. El 1596 vaig obtenir la llicència per celebrar missa.

Si us pareu a mirar-me, veureu que sóc senzilla però bonica. Tinc una gran portalada amb arc de mig punt i dos esglaons de pedra als peus; al damunt, una finestra rodona amb un altaveu; més amunt una campana, i a dalt de tot les inicials SM (Sants Metges) fetes de ferro.

Si voleu observar el meu interior, us deixo mirar una estoneta pel foradet de la clau per on abans m'obrien, i hi veureu l'altar, que és un marc rectangular coronat d'un núvol amb raigs.

Pel que sento a dir, transmeto senzillesa i serenitat. M'agrada molt que em mirin, la gent més gran diu que cap allà el 1930 venien a veure'm, però encara hi ha algun despistat que passa i no em veu.

Ona Goeree Barceló

Em trobo al pis de dalt de la capella dels Sants Metges, estirant la corda de la campana, fent-la sonar suaument. Abans això només es feia quan naixia un infant i, en l'actualitat, només es toca mitja hora abans d'obrir-la per avisar la gent. Giro el cap i em fixo en l'altar, consagrat amb cinc creus marcades representant les llagues de Crist.

La capella dels Sants Metges està situada a l'antic carrer de Corró, entre el Congost i el carrer de Torras i Bages. Es va construir el 1596 i la van reformar el 1940. Deu el nom a sant Cosme i sant Damià, que van amputar la cama a un home negre sentenciat a mort i la van posar a un paralític que tenia la cama gangrenada. La festa dels Sants Metges se celebra el 25, 26 i 27 de setembre i va sorgir el 1930. Va influir molt en el tarannà de Granollers, però, a poc a poc s'ha anat oblidant fins que ara molt poca gent –en general, només persones d'edat avançada– la celebra; també es fa una novena (nou dies abans de la festa es fan una sèrie de pregàries).

Baixo les escales de cargol i, des de baix, em fixo en l'interior de la capella, que està decorada amb sant Damià i sant Cosme recolzats en una lleixa, amb quadres de sants i imatges antigues que van marcar algun fet històric de la capella. Hi ha uns bancs amb els noms de Damià i Cosme gravats.

La capella m'envolta d'una pau i una tranquil·litat immenses, em reconforta ser-hi. És hora d'anar-me'n. Faig mitja volta, obro la gegantina portalada i me'n vaig.

Marc Carmona Gálvez

Andrea Raya Conesa

Refugi de la plaça de Can Sínia (Plaça de Maluquer i Salvador)

Un dia se'm va acudir visitar el refugi antiaeri de la plaça de Maluquer i Salvador, molt a prop de la Biblioteca Can Pedrals. Hi feien visites guiades per a les escoles. Ens van explicar que aquest i d'altres refugis van ser construïts per evitar que es repetís l'horror viscut aquell dimarts, el 31 de maig del 1938. Fou edificat al gener de 1939, a les acaballes de la guerra, amb un estil de volta catalana. D'entre els diversos que es van fer, el de la plaça de Can Sínia n'és el més gran i el millor conservat. Tenia una capacitat per a dues-centes persones.

Finalment vàrem entrar. Era un lloc fosc, semblava el clavegueram. I aleshores em van venir al cap les persones que aquell dia de mercat eren al centre de la ciutat, l'any de la guerra i... una allau de bombes va caure sobre ells. En aquell lloc, es respirava la por de la gent, el patiment... Segons ens explicaren, hi havia una xarxa de túnels que comunicava aquell amb altres refugis de Granollers. Tot era molt lúgubre. Hi havia uns respiradors a cadascuna de les sales i n'hi havia una altra amb uns barrots que era el lloc des d'on controlaven la llum.

Feia por, tot plegat, però cal pensar que sempre seran recordats pels granollerins i que les injustícies passen ara, abans i sempre.

Quico Gil Aixendri

Tot va començar el gener de 1939, quan passejava tranquil·lament per Granollers, i vaig sentir l'alarma d'atac aeri de les tropes italianes. En aquell moment, tota la ciutat es va tornar boja. Corredisses, empentes, crits... Jo només pensava a protegir-me i vaig arrencar a córrer cap a la plaça de can Sínia (actualment de Maluquer i Salvador) a protegir-me en un refugi construït després del bombardeig que tenia capacitat per a unes vuit-centes persones i disposava d'un passadís principal i sis sales comunicades entre elles a través d'arcades, cadascuna amb un respirador que sortia a la plaça.

Quan hi vaig arribar, ja estaven tancant les portes. Ja no hi deixaven entrar a ningú més, però van fer una excepció amb mi perquè era una nena menudeta, que cabia en qualsevol foradet. En entrar, vaig veure com tot estava molt organitzat i em vaig fixar que el menjar i l'aigua no hi faltaven. La gent que hi havia estava preocupada o això és el que mostraven les seves cares. Hi havia moltes persones i entre elles famílies senceres, i jo em vaig entristir en pensar en la meva. Vaig plorar i plorar fins a adormir-me. Em van despertar quan l'alarma va tornar a sonar, però aquest cop per avisar-nos que ja no hi havia perill i que, per tant, ja podíem marxar. Va anar-se'n tothom menys jo, que em vaig quedar uns minuts en estat de xoc per tot el que havia passat; ara bé, al final, vaig sortir a buscar els meus pares. Tenia l'esperança de no tornar allà sota mai més.

Mar Paloschi Bellostà

Andrea Raya Conesa

Berta Llobet Medalla

Aquestes parets que antigament protegien la gent de Granollers ara només són túnels subterranis que guarden una trista història.

Els passadissos, les entrades transmeten patiment, vivències, records.

El visitant té un sentiment divers davant aquests murs que van construir els nostres besavis amb la seva força i la seva suor.

M'agrada sentir l'efecte del ressò cridaner de les gotes d'aigua tristes dins del silenci que inunda l'espai.

Les restes de cendra que encara romanen a les parets revelen amb una mirada la pobresa i la por d'aquells temps. Els bancs de pedra fan venir fred, però, si hi pensem, quan Granollers tremolava aterrit ho hauríem donat tot per asseure'ns-hi i esperar.

En aquells anys tristos, penosos i desafortunats, no es podia passejar pel carrer tranquil·lament, la gent tenia por, estaven espantats, del cel ploraven bombes.

En entrar, notem un calfred que ens fa posar a la pell dels veïns de Granollers, dels que van patir una guerra civil.

No podem restar indiferents quan sentim els noms bombardeig, refugi, bombes, guerra... Com diu Chava Pressburger*: "Els qui obliden la història, estan exposats a repetir-la".

*Nota: Chava Pressburger, de soltera Eva Ginz, és una de les poques supervivents de l'holocaust de Praga provocat pels nazis. Frase extreta de l'adaptació de l'òpera Brundibar de Quim Lecina (director d'escena) i Manel Valdivieso (director), a partir de l'obra de Hans Krasa estrenada a Granollers el 9 de gener de 2011. Amb l'orquestra de Girona XI i el Cor Infantil Amics de la Unió de Granollers.

En el moment d'entrar et vénen les pors, la por de no sortir-ne, la por de morir amagat, la por que algú de la teva família es quedi a fora i no te n'adonis a causa de la quantitat de gent que hi ha.

Aquell dia, quan vam sentir esclatar, a Granollers, les primeres bombes, la ciutat estava espantada, la població s'amagava on podia, alguns al refugi.

No podia entendre com podia fer tanta pudor. Una esgarrifança em recorria les venes. Tenia fred, era hivern, i, tot i així, anàvem mig nus a causa de les presses. Puc afirmar que les nostres vides depenien d'aquell lloc estret, llòbrec i humit. No hi havia opció a escollir: o això o morir.

Les ànimes innocents que ens abandonàvem al resguard que ens ofería el refugi deixàvem a les parets un rastre de sensacions dibuixades amb el cor, sense interpretació possible. En aquell moment, mentre la gent, atabalada, sense esperances, plorava, cridava o es deprimia, vaig evadir-me, tot pensant en una vida normal. No demanava cap cosa de l'altre món; simplement, una família unida, amb una llar on viure, una ciutat sense guerra en què es pogués sortir a passejar i contemplar el cel i les estrelles, poder comprar el més necessari per anar tirant; però, per desgràcia, en aquells moments es tractava d'una fantasia.

Malgrat tot, el refugi és un testimoni dels temps en els quals l'esperança era possible.

Mar Forné Luna

Ja arribàvem a la plaça del refugi, un indret ben cuidat, on s'havien tingut en compte tot tipus de detalls. Detalls com ara bancs a les dues bandes en què un gran nombre de gent, sobretot avis, parlava animadament sobre les notícies ocorregudes en el món, fins i tot, sobre com es desenvolupaven els diversos temes polítics. També, nens petits amb bicicleta que corrien amunt i avall xisclant, i que donaven a la plaça molta vida i alegria.

Res no ens feia imaginar què s'amagava allí sota. De sobte, ens van obrir. Una gran porta, pesada, que de cop va fer que tothom callés. Nosaltres, amb admiració, i els més grans amb respecte, suposo que el que dóna el fet de saber què havia passat allà dins, on regnava la foscor. És complex descriure com era aquell refugi, el negre no deixava veure del tot aquell lloc rar. No obstant això, recordo que a l'entrada hi havia unes escales que aparentaven conduir al no-res. Tot l'antic refugi estava reforçat amb uns pilars robustos i grans que feien que l'espai semblés més reduït. Afigurava una boca colossal capaç d'empassar-se tot allò que se li presentés al davant, com va fer fa molts anys amb aquella multitud que probablement entrava ràpidament sense ser capaç de mirar enrere.

Malgrat les seves grans dimensions, era un espai monòton en què tot era fred, humit, sense color. Era un panorama tètric en el qual predominava la solitud de la por. No hi havia llum, només la que es filtrava per algunes esclatxes que sortien de les pedres que s'havien col·locat amb imprecisió. M'imagino amb dolor les escenes en què la gent patia per les seves vides i corria a amagar-se allà, sense saber res del que estava succeint a fora. Pares, mares, avis, nens, tots en mans del mateix destí... En aquell moment, jo vaig admirar aquelles parets fredes, pensant com, amb tanta impassibilitat, van ser capaces de proporcionar seguretat i esperança a tantes inseguretats.

Marc Castro García

—À via, a l'escola ens han explicat la història de la plaça de Maluquer i Salvador i n'hem de fer un treball; que me'n sabries dir alguna cosa?

—Oh, i tant! Aquesta plaça, que antigament es deia de can Sínia, és molt important per a mi.

Sota del sòl, hi ha un espai que es va construir per refugiar-se de les bombes que van llançar les tropes feixistes d'Itàlia i Franco durant la Guerra Civil. Encara no se sap per què van atacar Granollers, però van destruir molts edificis i va morir molta gent. Jo vaig tenir sort i em vaig poder amagar al refugi amb la meua família. Era fet tot de la pedra dels edificis que s'havien ensorrat a causa de les bombes i estava molt fosc. Tenia forma rectangular, es dividia en sis apartats asimètrics i hi cabien vuit-centes persones, aproximadament.

—Però, à via, no hi devíeu poder estar molta estona, perquè es deuria acabar l'oxigen, oi?

—No, amor meu, hi havia sis respiradors, un per a cada habitació, que es comunicaven amb la plaça, i, per allà, hi passava l'aire.

—I a què jugàveu allà dins?

—No teníem jocs, però hi vaig fer dos amics, i jugàvem a fer dibuixos a les parets. Teníem una pedra blava que es desfeia i servia de guix. Tot i així, el dia es feia molt avorrit, i hi feia molta calor, passàvem gana i set, i enyorava els meus amics.

—T'ho deus haver passat mol malament ...

—Doncs sí, se'ns va fer molt llarg, i, en sortir del refugi, Granollers tenia un aspecte trist. Res va tornar a ser com abans, però vaig donar gràcies per seguir viva. L'experiència em va fer més forta, i em vaig transformar en una autèntica lluitadora.

Anna Caballero González

Masia de les Tres Torres

Recordo la primera vegada que la vaig veure. Anava amb els meus amics a fer una volta pel carrer de les Tres Torres quan ens vam asseure en un dels dos bancs que hi havia davant de l'edifici. Va ser llavors quan em vaig adonar que, envoltada en la seva major part per arbustos perfectament col·locats, s'alçava l'antiga figura de la masia de les Tres Torres.

Dirigint la mirada a l'esquerra de l'edifici, vaig observar el solemne avet que li feia companyia. Sota la teulada, hi havia quatre petites finestres quadrades alineades. Més avall, unes altres quatre, aquesta vegada de forma rectangular i envoltades de pedres irregulars. Tocant al terra, una gran porta de fusta i vidre, la qual no podia veure sencera a causa del desnivell entre el carrer i l'edifici. Vaig aventurar-me a baixar unes escales de metall negre situades davant l'entrada.

Trepitjant l'herba, vaig dirigir-me al costat dret de la masia. Vaig passar pel petit espai que hi havia entre aquesta i el mur que la separa del carrer adjacent. Esquivant les escales que m'enviaven fora del recinte, vaig veure l'edifici blanc que hi havia al darrere. Era pintat amb diversos grafitis i donava la cara a un petit indret on dos nens jugaven amb una pilota. Vaig continuar recte i em vaig asseure en un dels dos esglaons que formaven part d'un arc que limitava aquell espai pel costat esquerre.

Els meus amics van venir a buscar-me i quan es van asseure al meu costat els vaig preguntar sobre aquest espai. Em van dir que allà se celebraven festes, a l'estiu s'hi veien pel·lícules i s'hi feia teatre, i que a l'hivern venien els patges reials i organitzaven xocolatades.

Vam sortir del recinte pel carrer de la Mare de Déu de Montserrat i vaig beure aigua en una font molt gastada. Vam continuar recte i ens vam allunyar de l'antiga masia. Vaig pensar a quanta gent devia haver ajudat

en el passat i que ara devia creure que només era una antigalla! M'equivocava, perquè avui dia la masia de les Tres Torres continua donant suport i fent feliç molta gent, i qui sap si algun dia en el futur també m'ajudarà a mi.

Marc Alcalá Ramos

Porto aquí dins des del segle XVI, un munt de dies i hores veient passar els anys a la masia de les Tres Torres. Quan comença la matinada i els primers raigs de llum entren per les finestres, corro cap a la sala d'actes i pujo cap amunt per aquella escala mig amagada i que gairebé ningú no coneix. I m'amago, perquè durant el dia s'anirà omplint de persones de tota mena.

M'agrada observar la gent que passa per la masia: homes, dones, joves, grans..., persones ben diverses que hi entren i en surten dia rere dia. És divertit mirar-ho tot sense que et vegin i continuar participant de la vida diària de la meua masia. Escolto amb atenció les converses. Parlen de fàbriques, de buscar feina, i no entenc res; abans això de treballar era estar al camp o amb els animals... Potser hauré d'apuntar-me a un curs d'aquests que fan aquí, on pots aprendre qualsevol cosa que t'ajudi en la teua vida laboral.

En la solitud de la nit, quan l'edifici torna a ser només meu, em vénen a la memòria les olors del graner a la segona planta o dels estables a sota de tot, i em sembla que sento grinyolar la corriola fent pujar l'aigua del pou, i ho trobo a faltar. Com també enyoro el camp: el busco per totes les finestres desesperadament. Abans,

la meua masia estava envoltada de camps; sort que m'han deixat alguns arbres a prop, per sentir-ne el verd de les fulles! Actualment el que era blat són blocs de pisos i carrers plens de cotxes que fan un soroll que mai hauria imaginat. Quina diferència!..., preferia més escoltar els meus animals que no pas aquest brogit estrany.

Només a la nit recupero aquesta tranquil·litat, quan ningú puja les escales, quan ningú obre la porta, quan només poden contemplar-la des de fora, sense formar part de la nostra típica masia catalana. Només llavors la masia torna a ser meua, només meua, i jo m'omple de joia sentint-la respirar, sentint-la viva i mantenint-se al llarg del temps... sempre dempeus per molt que passin els anys.

Compartiu-la, cuideu-la i respecteu-la... i no oblideu que jo sempre hi continuaré estant... perquè mai deixarà de ser meua.

Encara us pregunteu qui sóc?

Maria Rodríguez Ramos

Per fi és l'hora de plegar. Surto de l'institut i em dirigeixo cap a casa. De sobte, allà lluny, veig un gran edifici, i de seguida sé que sóc a Tres Torres. Mentre m'hi acosto, observo l'enorme façana de la masia, pintada d'un color crema que, depenent des de quin angle t'ho miris, es torna més fosc o més clar. És meravellós pensar que les pedres amb les quals està construïda són aquí des de fa cinc segles. N'observo també la porta principal, formada per un arc rebaixat, amb un aire gòtic. Continuo el meu camí i observo com un noi jove en surt, esperançat. M'assec en el petit mur que envolta l'edifici, mirant en direcció a l'entrada.

Una dona d'uns cinquanta anys hi entra. No li cal ni tan sols empènyer la porta perquè ja és oberta. Pot ser vagi a demanar ajuda perquè s'ha quedat sense treball, o bé vol apuntar-se a un dels cursos que ofereix aquest espai.

No tinc temps de fixar-me en més detalls perquè s'està fent fosc i he de tornar a casa, però abans em miro els edificis que l'envolten. En el segle XVI, tots aquests terrenys només eren camps i camps. Com ha canviat tot!, penso. Tot menys la masia. Ben mirat, sí que ha canviat una mica. Abans era una casa de pagès. Ara és un espai obert a tothom, on s'ajuden les persones i se'ls ofereixen noves oportunitats. Òndia, és molt tard. Camino amb pas accelerat, dirigint-me cap a casa, deixant enrere aquest edifici tan important per a la nostra ciutat.

Alicia Martínez Cámara

Edifici dels Mossos d'Esquadra

Plou molt. I jo que havia vingut a passejar pel parc del Puig de les Forques... Baixo per unes escales molt llargues i m'aturo. Veig un edifici molt peculiar, fet amb cubs encaixats de color blau marí i blanc. Em recorda molt les construccions LEGO, amb tots aquests volums tan diferents. Al darrere es veu un edifici igual, però, com que el terra està desnivellat, sembla més baix. Hi faig la volta.

Hi ha càmeres de seguretat pertot arreu! També, un pàrquing amb tres nivells: dos tenen cotxes patrulla i algun de particular. El tercer, només té furgonetes patrulla. L'aparcament està envoltat de parets baixes de formigó, amb unes baranes vermelles. En canvi, les de l'edifici són de metall. Veig passar gent amb paraigües. Potser que hi entri a aixoplugar-me.

A l'entrada de l'edifici hi ha una marquesina vermella. Les portes són de vidre i hi ha una placa que posa: "Mossos d'Esquadra". L'empenyo i hi entro.

Em sembla que sóc en el típic taulell d'informació o, en aquest cas, taulell d'atenció al ciutadà. Hi ha moltes finestres i és estrany..., no m'hi veig reflectit... El més curiós és que hi entra molta llum, són tintades.

Hi ha una dona i una parella que s'esperen. Em poso a fer voltes per la sala. Em crida l'atenció una placa molt gran que fa honor al conseller d'Interior de l'any 2001. Per tant, enguany farà deu anys aquest edifici! També hi veig fotografies de persones penjades a la paret, al costat del taulell. Deuen ser criminals que la policia busca i els que estan ratllats ja els deuen haver enxampat. Hi ha dues portes més, però tenen l'accés restringit. M'imagino que només hi ha despatxos.

Al taulell, que fins ara havia estat buit, hi ha arribat un policia. La parella que havia estat esperant va directa cap allà i li expliquen que una jove de quinze anys ha

desaparegut, però que no és la primera vegada que ho fa. M'he adonat que tots els policies que passen amunt i avall porten un *walkie-talkie* per on sempre se sent algú parlant. El mosso del taulell, en veure'm fent voltes, em pregunta què vull i jo li responc que només tafanejo. Ell s'ha ofert a explicar-me coses del centre i he acceptat.

Em pensava que explicaria coses avorrides, però tot és molt interessant! Es veu que tots dos edificis es comuniquen per dins i que la gent ve a posar denúncies. També diu que aquest lloc és la seu de les comissaries del Vallès Oriental i de l'Occidental. El primer edifici, que és on sóc, és l'ABPG (Àrea Bàsica Policial de Granollers), a sota d'on sóc hi ha 11 calabossos, plens de criminals capturats; i el segon és l'RPMN (Regió Policial Metropolitana Nord).

Quan acaba, li dono les gràcies i surto. Miro l'edifici de nou. Per l'aspecte i pel que m'han explicat, està clar que aquest lloc és molt especial. Travesso el carrer i pujo les escales que condueixen fins al parc. Em giro. Ara l'únic que veig és la gran antena de comunicacions que el presideix. Ha parat de ploure.

Albert Solanes Valldaura

Sóc lluny, tan lluny que no aconseguixo distingir gaire bé els detalls d'aquest edifici. Com més m'hi acosto, més m'hi puc fixar. Per fi hi arribo... Ja el veig bé, és davant meu. Té un aspecte estrany o, millor dit, peculiar. Em crida bastant l'atenció la forma de les finestres, dissimulades entre les parets, de color blau marí com l'oceà. Fa la sensació com si, en lloc de ser el que en realitat sembla ser, ho sigui tot, menys el que és. Camino... i em situo en el pàrquing que hi ha al costat de l'entrada principal, que és ple de cotxes de policia i algun altre de normal, dels que hi treballen o, simplement, dels d'incògnit.

Des d'aquí dalt puc veure com hi ha unes escales que comuniquen aquest lloc amb l'altre pàrquing de baix –que també és ple de vehicles. Ara que m'hi fixo, no tot és blau, sinó que té una part blanca, del color de la neu.

També s'hi poden observar com unes bigues o construccions vermelles que aguanten la part de dalt, per fora de l'edifici.

Ara que puc dir que l'he vist per fora, vull mirar-lo per dins. Per això retrocedixo i torno a la porta principal, l'obro i m'endinso en el món policial. Hi ha un agent a l'altra banda del taulell; la seva feina és agafar el telèfon i atendre les persones que volen fer ús d'aquest servei. Altres agents no paren quiets, van d'un lloc a un altre, amb pressa, mentre el walkie-talkie no para de sonar, anunciant tota mena d'accions. M'acosto al taulell i pregunto si puc passar a dins de les sales per veure com són, però l'agent m'ho impedeix, seguit d'un "Ho sento".

Després d'això surto per on he entrat i me'n vaig amb l'esperança que un altre dia sí que podré observar-ho tot. Però, al cap i a la fi, m'emporto una bona visita a un edifici molt peculiar i ple de sorpreses i de mil històries sense resposta.

Natalia Fernández Sánchez

Una mica cansada després de la caminada, arribo per fi al meu destí; un dels edificis on et pots sentir segur de qualsevol cosa, un lloc que inspira confiança i tranquil·litat. És gran i d'un color blau fosc que amb el contrast del taronja del cel em sembla gairebé negre.

Aquest, és l'edifici dels Mossos d'Esquadra.

En arribar a l'entrada, veig dues banderes enormes una de Catalunya i l'altra d'Espanya. Entro per una de les dues grans portes de vidre i quan obro la segona, situada un parell de metres endavant, sento la calidesa de la temperatura de dintre, que, comparada amb el fred de fora, em provoca una sensació agradable.

Mentre m'espero que una agent estigui lliure, observo que penjats al vidre llarg hi ha cartells de terroristes i gent fugitiva de la llei i em sento sorpresa per les cares d'alguns, que, tot i semblar gent normal, són molt perillosos.

Després de fixar-m'hi una mica més, veig un cartell situat a l'esquerra que, per desgràcia, és ple: són les persones desaparegudes. Quan em pot atendre, li demano si puc estar observant una estona per allà i em contesta somrient que sí, que puc estar observant tot el temps que faci falta, però que, per desgràcia, no puc passar més cap a dintre per raons de seguretat; tot i així, em diu que, si tinc alguna pregunta, que li faci, que ella me la respondrà.

Miro una mica més i veig que a l'altra banda de la porta de vidre, que no puc traspasar, hi ha un passadís que a l'esquerra està ple de vitrines amb trofeus i medalles. Miro el rellotge i, com que se'm fa tard, decideixo anar-me'n cap a casa. En obrir la segona porta, un cop d'aire fred que em toca la cara i alhora veig un cotxe patrulla que entra en el pàrquing situat davant meu; dintre hi van dues noies somrients vestides amb l'uniforme dels mossos.

Contenta per la petita excursió, me'n torno cap a casa, deixant enrere aquest edifici rodejat de plantes que mai descansa.

Corina Fernández Freijo

Sovint quan pensem en els edificis més importants de Granollers no acostumem a esmentar el dels Mossos d'Esquadra, però en els intestins d'aquest s'hi fa possiblement una de les tasques més importants de la ciutat.

En l'interior d'aquest edifici polièdric, un cos d'agents especialitzats vetlla per la seguretat de tots els ciutadans, des dels més grans als més petits, sense distincions de raça. Tant és així que, això que a primera vista sembla un edifici simple i mediocre, és el centre d'acció d'un petit món que pren força amb l'ajuda de les actituds cíviques que cadascun de nosaltres com a veïns de ple dret ens correspon dur a terme.

Pel que fa l'aspecte, és una construcció peculiar; i això no és res que es distancii de la veritat, ja que no és un immoble normal: la seva estructura consta de diversos cubs sobreposats de diferents colors, blanc i blau, i la porta principal està coberta per una espècie de porxo de color vermell. Als voltants, s'hi troba una àmplia zona d'estacionament on s'hi aparquen els vehicles que s'usaran per fer complir la llei i, d'aquesta manera, organitzar la societat. En l'entorn es respira tranquil·litat, ja que està allunyat del bulliciós centre de la ciutat.

Aquesta és la meva opinió i aquesta és la meva manera d'explicar-vos-la.

Guillem Raich López

Plaça de la Llibertat

És que ets obra humana, ets un espai tan pacífic i cosmopolita com atroç i xenòfob. Ets un munt de rajols enfonsats sota un oceà de sorra freda i, tanmateix, cada gra oculta tantes vivències, tants sentiments...

Per sobre de tot, llibertat, ets cada somriure, cada llàgrima humida de cada persona que trepitja el teu cor, perquè, encara que no siguis persona, com jo o com cada ànima que calciga el teu terra, independentment de la seva tonalitat o ètnia, sé que tens sentiments, que escoltes la gent, que et comuniqués amb la brisa suau que vola lliure entre nosaltres. I noto com t'empipes quan et dibuixen gargots als murs o quan els vailets llencen brossa al terra i t'embruten o quan hi ha baralles a puny obert. I sento com t'omple cada amiat que fundes o veure les cares de satisfacció dels més grans. Que vingui cada vesprada i t'acariciï els gronxadors, m'assegui al banc i que el teu silenci tan encisador, que només s'aconsegueix a aquelles hores, m'encimbelli fins a la màxima serenitat, deixant-me reflexionar sobre tot allò que m'envolta, ja que m'inspires confiança.

I sé que, encara que camini isolada en la nit més tenebrosa pel teu sòl, mai estaré sola, sempre hi seràs, modesta i silenciosa, tu, llibertat.

Laura López Ponte

La plaça de la Llibertat és un espai bastant gran i acollidor per a tota persona que s'hi acostia. Està dividida en tres parts. Una, constituïda per un grup de bancs.

L'altra és un espai per a infants d'una edat determinada, amb un petit gronxador, dos balancins en forma de cotxe i d'animal, un tobogan i bancs individuals.

L'últim és per a nens i nenes més grans: hi ha un balancí, un tobogan, una pista d'acrobàcies i dos *rodeobords*.

També hi ha molts arbres, com ara palmeres, i dues fonts. Està bastant il·luminada, amb diferents tipus de fanals i focus.

La plaça ha estat reformada fa poc temps, abans tot era molt diferent: hi havia un mur bastant alt, una pista de futbol, dues columnes, una casa petita amb sorra i poca cosa més.

Totes les festes del barri se celebren en aquesta plaça.

Des que l'han reformat, hi van moltes més criatures sobretot a l'estiu.

Sempre hi ha hagut un quiosc o, si més no, des de fa uns trenta anys que és en aquesta zona, però va canviar de propietaris fa deu anys.

Hi hem parlat i ens han comentat algunes coses com ara que fa una dècada que treballen allà; que, quan ells van arribar, la plaça encara no s'havia reformat; que actualment hi van a comprar més els nens i nenes que els adults i que, en tot el temps que fa que son allà, no han tingut cap mena de problema. Han notat bastant la diferència des que van reformar la plaça, sobretot perquè ara hi va més gent.

El quiosc sempre ha estat a la plaça i tothom el coneix. És una de les parts fonamentals d'aquest lloc.

En fi, és un indret molt especial tant per a la gent que viu al barri com per a les persones que van allà a passar l'estona.

Ha estat un plaer haver pogut visitar la plaça, haver pogut parlar-ne i donar-vos-la a conèixer.

Yasmin Koubiss Amar - Touhami

Església dels Franciscans

L'església dels Franciscans està situada a la capital del Vallès Oriental, Granollers, més concretament a la plaça de Jacint Verdaguer. La seva situació geogràfica és bastant centrada ja que és a prop del centre de la ciutat i també no gaire lluny dels dos municipis que l'envolten: Canovelles i les Franqueses del Vallès. La majoria de la població que formava part de la parròquia, en un principi, provenia d'Andalusia i Extremadura, tot i que actualment hi ha un gran nombre d'immigrants procedents d'altres llocs.

La parròquia va ser construïda a principis del segle XX i va ser acabada després de la Guerra Civil espanyola. Durant la Setmana Tràgica, varen cremar el convent i aleshores utilitzaren l'església com a escola.

Quant a l'exterior de l'edifici, podem dir que pertany a l'estil neogòtic ja que es tracta d'una església gran, alta i amb una façana revestida de pedra on es poden observar quatre finestres estretes, altes acabades amb arcs ogivals, també coneguts com apuntats. Al centre de la part superior de la façana, hi destaca una gran rosassa, formada per vidres de diferents colors, que permet l'entrada de la llum a l'interior de l'església. A dalt, a l'esquerra, hi trobem el campanar que toca cada hora i en ocasions concretes. Els dos laterals i la part del darrere de l'església també estan coberts de pedra natural. Al costat de l'església, hi ha un altre edifici envoltat d'un pati on es troba l'organització de Càritas i diferents aules on els nens i nenes es preparen i es formen per rebre la primera comunió, és a dir on fan catequesi. A la part del darrere, hi ha una porta des de la qual es pot accedir a l'interior de l'edifici.

L'interior de l'església està compost principalment per tres naus: dues de laterals i una de central des de la qual es pot observar l'altar principal, que té forma ovalada, està envoltat

de seients de fusta i dedicat a la verge de Montserrat, situada a la part superior d'aquest. La nau central està separada de les laterals per arcs de mig punt, on trobem diferents figures religioses com ara verges i sants. També hi ha dues fileres de bancs de fusta separats per un passadís central que traça el recorregut des de la porta fins a l'altar. A l'interior de l'església predomina el color blanc, fet que garanteix més llum.

Roger Serra Rosquilla

Un dia plujós i fred, vaig passar caminant per una església no gaire coneguda: parlem de la dels Franciscans. Vaig mirar-ne la porta, marró, de reüll i aquell dia era oberta. Vaig mirar i, de sobte, em van venir tots els records, aquells records de Nadal, quan era petita, amb tots els nens i nenes cantant dins d'aquella església, o la recollida de joguines de cada any, ja que sempre hi havia algú que portava menjar o joguets, perquè volia dibuixar un somriure a la cara d'un nen pobre.

Encara que la gent no ho sàpiga, cada dia en aquella església és especial: la gent que va a missa els diumenges; tots aquells casaments feliços i plens de sentiments; aquells pètals de rosa que et trobaves a terra després d'un casament; el bateig d'un nou infant, o la comunió, tan especial per a molta gent...

En aquesta església, quan hi entres, trobes un passadís ample i als costats, bancs. Quan ets dintre, t'adones que tots els que són allà en aquell mateix moment amb tu sembla que siguin la teva família, una família amb qui pots dir que has estat vivint alguna cosa important.

Si fa sol, tots els vitralls s'il·luminen i fan que aquest espai sigui més bonic encara. Als altres costats hi ha espelmes, amb les quals la gent demana un desig. Ara, després de molts anys que fa que existeix aquesta església, tothom sap que ha estat important per algunes persones, per tots aquells records, sentiments, il·lusions que molta gent ha viscut allà algun cop a la seva vida.

Yasmina Morilla Carvajal

Plaça de les Hortes

Des que vaig néixer, sempre he viscut a la plaça de les Hortes. Encara me'n recordo, dels estius en què jugava amb els meus amics durant tot el dia a futbol, beisbol, a fet i amagar o a qualsevol joc que se'ns passés pel cap.

Quan era encara més petit, jugava en la part del parc en què hi havia gronxadors, tobogans, una petita casa de fusta... Sempre estava jugant, mai parava; encara que em fes mal (com passava la majoria dels dies), continuava passant-m'ho bé.

Aquesta plaça ha estat, és i seguirà sent molt important per a mi perquè és un lloc on he viscut moltes coses, bones i dolentes, però totes han estat moments importants de la meva infància. Sempre he pensat que els arbres, la gent, les botigues i tota la resta perduraria, com a mínim, fins que me n'anés de casa; no voldria que res canviés.

Justament quan vaig complir tretze anys vaig assabentar-me que farien reformes, a la meva plaça, al lloc on sempre he jugat i he estat tan feliç. Al principi me'n vaig alegrar perquè el terra començava a estar una mica malament, els gronxadors, una mica rovellats i alguns arbres, malalts, però després, en veure com estaven traient-ho tot, em vaig posar trist.

Ara bé, quan penso en els nous nens que han nascut al veïnat (incloent-hi la meva cosina Ainhoa), em poso content perquè tindran una plaça millor i més nova. Tinc ganes que acabin ja les obres per poder gaudir-ne.

Xavi Gutiérrez Alés

Com seré? Com em modelaran? Continuaré sent la mateixa? Sóc la plaça de les Hortes i ara mateix estic en construcció, tota jo sencera cap per avall. M'han tret tots els meus vells amics... El terra que em cobria, l'han enretirat; els arbres que em feien ombra, els han tallat, i el parc on els nens jugaven, l'han desmuntat. Ara no tinc res, a part de ciment.

Tot i això, crec que aquestes reformes feien falta, perquè tot estava en bastant mal estat... Abans era una plaça amb el terra d'un color gris i vermell destenyit; tenia unes moreres que embrutaven el terra perquè les móres, quan queien, les aixafaven i em deixaven el terra llefiscós, i el parc infantil presentava ja certs desperfectes. Sempre hi havia nens jugant a pilota, gent asseguda als bancs i d'altres prenent alguna cosa en els bars... De tant en tant, s'hi fan festes, em posen un escenari prou gran i hi ha algú que comença a cantar; quan ballen, em fan pessigolles. Però el que no m'agrada d'aquestes festes és quan m'embruten i em deixen deixalles. Ara mateix només hi ha paletes reformant-me i alguna gent que mira el dia a dia dels meus canvis.

Vull saber ja quin serà el meu nou aspecte! Vull saber quin tipus d'arbres tindrà, de quin color serà el terra, si hi haurà un parc infantil, si els bancs seran còmodes i, sobretot, vull saber com seran els amics que m'acompanyaran alguns anys més!

Jordi Schröder Bosch

Avui, 15 de setembre del 2006, jo, una àvia de seixanta-tres anys, amb un marit, tres filles i cinc néts, mentre netejava la casa, com de costum, he trobat una de les coses de més valor per a mi: el meu diari de quan era petita.

He bufat sobre la tapa per treure'n la pols i, tot seguit, l'he obert amb molta delicadesa, ja que les pàgines tan sols s'aguantaven per un fil estarrufat i de color de socarrim.

Justament en el moment d'obrir-lo, he notat com si reculés en el temps fins que era una nena. Veia una imatge de quan era menuda i que sortia del col·legi, com cada dia, amb la cartera a la mà i amb una gran colla d'amics que es dirigien corrents al lloc de trobada, que era, ni més ni menys, l'actual plaça de les Hortes.

En aquella època, era tot camps on només habitaven els més humils, ja que, en tenir el riu tant a prop, sempre que abundaven les precipitacions, el cabal pujava i inundava tots els terrenys; així que els pagesos havien de tenir sempre controlat el temporal per no perdre tota la collita, cosa que els suposava molt esforç.

Els nens sempre hi jugàvem, encara que sovint sortia el pagès i ens feia quatre crits perquè marxéssim.

Tot i així sempre hi tornàvem.

Però amb el temps tot va anar canviant... Quan van néixer les meves filles, sempre que les portava al parc, anava veient diferències en aquells antics camps on havia passat tantes hores jugant i divertint-me, i en què, a poc a poc, començaven a construir habitatges i anava apareixent una plaça.

Uns anys després, van néixer els meus cinc néts i, en aquell moment, els antics conreus, i la vella plaça van passar a ser una zona urbanitzada envoltada d'habitatges i amb un gran parc amb gronxadors i

tobogans on la canalla es divertia tot rient, corrent, pujant, baixant i jugant.

Però els anys han anat passant i ara sóc aquí, al menjador de casa, amb el diari obert i unes llàgrimes d'alegria als ulls després d'haver recordat aquells bells moments que vaig tenir l'oportunitat de gaudir. Només espero que totes les generacions properes puguin pensar el mateix quan es trobin en aquesta situació i vagin veient l'evolució d'aquest meravellós espai que mai para de bategar.

Júlia Corominas Font

Tot està descontrolat. Les obres l'estan renovant. Aquells paletes que es lleven a les set del matí per estar a punt a les vuit i millorar una plaça –la de les Hortes–, amb aquelles armilles de color verd grogós llampant, amb aquell esforç que fan per reformar-la, i amb la gota de suor que els cau d'una banda de la cara, tot i que ara, per culpa del fred, costa més que regalimi...

Els nens i nenes amb les motxilles es dirigeixen cap a l'escola. Pares i mares els agafen de la maneta. Cotxes i més cotxes que també es dirigeixen cap als col·legis. I tots, amb aquesta cara de fred que se'ns queda enganxada i no pot sortir.

El soroll de les màquines, que no fan més que molestar, fa despertar, empipada, l'àvia del pis del costat, que intenta fer-les callar. I aquella pols tan empipadora que deixen anar aquelles màquines que carreguen i descarreguen sorra i més sorra, o les rajoles

que han hagut de treure, que fan que aquell noi jove de setze anys asmàtic s'ofegui mínimament i, espantat, tregui el Ventolín. Les tanques de plàstic de color groc diuen que no es pot passar i destorben perquè tallen el recorregut de diversa gent.

Han tret els arbres, tan macos, que donaven un punt de naturalitat a la plaça i al parc, on tots els nens i nenes de les escoles, a les cinc de la tarda, anaven a jugar i a fer noves amistats.

Tot plegat fa pena, perquè ara, mentre fan obres, els nois i noies no van al parc i la plaça està molt solitària, només habitada per paletes. Fa pena que ningú es fixi en la seva bellesa (la d'abans) i que, de tant en tant, algú es fixi, només, en les obres.

Esperem, però, que aquells homes tan ben plantats que la treballen amb tot el seu esforç la deixin molt més maca i que tot torni a normalitzar-se amb l'àvia del pis del costat llevant-se de bon humor, els nens tornant a fer amistats i jugant després de l'escola, el noi jove caminant per allà tranquil·lament sense el Ventolín...

Tot plegat, crec que aquesta petita part de la ciutat, quan ja s'hagi reconstruït, tornarà a somriure.

Joana Casanova Valls

La plaça de les Hortes... jo la definiria com un indret excel·lent, gran, meravellosa, però si hagués de triar un adjectiu seria màgica. Bé, doncs aquí comença el meu text:

Aquesta plaça tan extraordinària, caracteritzada pels somriures dels nens quan juguen a pilota, a fet i amagar, a tirar-se pel tobogan o simplement a jugar amb la sorra, m'encanta. A mi m'agrada molt passar-hi, de fet hi passo cada dia per anar a l'escola i no me'n canso mai. Però ara aquesta il·lusió de la mainada que juga al parc cada dia després de l'escola, dels que hi passen i s'alegren el dia, dels que només seuen i descansen... s'ha esvaït perquè hi estan fent obres i no s'hi pot jugar a pilota ni a res més.

Tots els nois i noies estan desitjant que els paletes acabin ja la plaça i poder gaudir-ne un altre cop. Era fantàstica, però es podia millorar. Ara espero que sigui igual de magnífica que abans o més.

Em fa l'efecte que, quan hi acabin les obres, tornaran a regnar els somriures a la plaça de les Hortes.

Guillem Pocurull Blanchart

Alumnes de 2n d'ESO de Granollers (escrits)

- **Guillem Raich López**, Escola Pia
- **Mariona Camats Torrents**, Escola Pia
- **Júlia Corominas Font**, Escola Cervetó
- **Kati Lunina**, Col·legi L'Estel
- **Guillem Pocurull Blanchart**, IES Carles Vallbona
- **Maria del Pla Viure**, Col·legi Jardí
- **Anna Caballero González**, Col·legi Jardí
- **Yasmin Koubiss Amar - Touhami**, IES Antoni Cumella
- **Albert Solanes Valldaura**, IES Celestí Bellera
- **Maria Rodríguez Ramos**, IES Celestí Bellera
- **Roger Serra Rosquilla**, Escola Educem
- **Mar Forné Luna**, IES Escola Municipal de Treball
- **Corina Fernández Freijo**, Escola Pia
- **Joana Casanova Valls**, Escola Cervetó
- **Michelle Domínguez Martín**, Col·legi L'Estel
- **Jordi Schröder Bosch**, IES Carles Vallbona
- **Xavi Gutiérrez Alés**, Col·legi Jardí
- **Natalia Fernández Sánchez**, IES Celestí Bellera
- **Etna Suplà Tornabell**, Escola Educem
- **Marc Carmona Gálvez**, IES Escola Municipal de Treball
- **Berta Llobet Medalla**, IES Escola Municipal de Treball
- **Maria Martín Gallego**, Escola Pia
- **Quico Gil Aixendri**, Escola Cervetó
- **Laura López Guardado**, IES Carles Vallbona
- **Maria Estirado Reyes**, IES Carles Vallbona
- **Ona Goeree Barceló**, Col·legi Jardí
- **Laura López Ponte**, Col·legi Jardí
- **Pau Folch Gómez**, IES Celestí Bellera
- **Alicia Martínez Cámara**, IES Celestí Bellera
- **Mar Paloschi Bellosta**, Escola Educem
- **Alicia Martínez Horna**, IES Carles Vallbona
- **Marc Castro García**, IES Escola Municipal de Treball
- **Andrea Raya Conesa**, IES Carles Vallbona
- **Marc Alcalá Ramos**, IES Celestí Bellera
- **Yasmina Morilla Carvajal**, Escola Educem
- **Sònia Brú Pujol**, IES Escola Municipal de Treball

Alumnes de 2n d'ESO de Granollers (fotografies)

- **Kati Lunina**, Col·legi L'Estel
- **Mariona Lasus Ortega**, IES Carles Vallbona
- **Andrea Raya Conesa**, IES Carles Vallbona
- **Alicia Martínez Horna**, IES Carles Vallbona

Paraules per a vuit espais. Núm. 7

Textos

Alumnes de 2n i 3r d'ESO

Fotografies

Pere Cornellas i Aligué

Edició

Servei d'Educació
Ajuntament de Granollers

Correcció del text

Doina Serveis Lingüístics SL

Muntatge

Josep Nogués

Impressió

Impremta Municipal

Tiratge

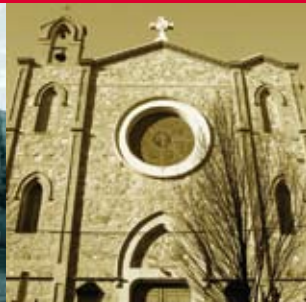
2.500 exemplars

Dipòsit Legal: B-16.311-2011

Granollers, abril de 2011

L'equip de coordinació del Servei d'Educació i del Projecte Educatiu de Granollers vol agrair la col·laboració i la bona feina dels/les caps d'estudi, coordinadors/es i professors/es i del fotògraf Pere Cornellas Aligué.

Ajuntament de Granollers

projecte educatiu de granollers

Diputació
Barcelona